

La Pagesía Cristiana

PUBLICA UNA CONFERENCIA AL MES

DE PROPAGANDA SOCIAL Y AGRÍCOLA

Preu, 5 céntims el número.

Suscripció d' un any . . . 60 céntims.

Per corresposal id. . . 75 id.

Pago á la bestreta.—S' admeten sellos

DEESMBRE DE 1906

Se publica ab Censura eclesiástica

Núm. 5

TOTA LA CORRESPONDENCIA Á LA DIRECCIÓ DEL PERIODICH

Administració: Argenteria 26, Llibreria.—GIRONA

EEBAIXA PASSANT DE 12 EXEMPLARS

PRECH

El dirigim als senyors que reberen paquets de números de propaganda atrassats, suplicantlos se serveixin retornar á aquesta Administració els que 'ls hagin sobrat, á fi de poder complaure als suscriptors nous que 'ns els demanan.

AGUINALDO DEL AGRICULTOR

Curts en paraulas y llarchs en obras, nostres llegidors haurán pogut apreciar com no solament havem complert lo que prometerem en el primer número de publicar una conferencia mensual tota rublerta de doctrina per ilustrar á la classe agrícola y donarli 'ls medis de prosperar en son ofici, sino que hem passat més enllá y hem publicat regularment una part práctica y un altra d' informació rural, que fan de nostre periodich dintre 'ls límits de la sua reducció y baratura una publicació completa, amena y fins circumstancial.

Ab tot y aixó distem molt d' haver assolit el terme de nostre ideal, que es fer de LA PAGESIA CRISTIANA una publicació tan acabada com sia possible y reclaman las necessitats del día, que son moltes y de classes molt variadas, á las quals, á nostre entendre, se subvindria en gran manera, si nostre periodich passés á ser el llas d' unió que juntés totas las forsas vivas representadas principalment per las diferentes associacions agrícolas de la provincia.

A aqueix fi anunciarem en el primer número y obrirem en el segont una secció ab el nom de *Butlletí d' Associacions*, que algunas d' ellas ya han aprofitat en benefci propi y també de aqueste publicació, y de que es ben testimoni 'l present número que ve aumentat en duas páginas per poderhi encabir els extractes de dos conferencias molt interessants donadas en els Sindicats de Lloret de Mar y Lladó, y que 'ns han enviat els seus senyors Presidents.

¿Qué 's necessita, donchs, porque pugui ser un fet la idea dintre l' any que anem á entrar? Que consti-

tuintse nostres suscriptors y favoreixedors en campións de una obra que tants resultats práctichs podrí donar á la agricultura, procuressin en la associació agrícola de que formin part promoure l' acort de fer una contracta ab LA PAGESIA que 'ls dongués dret á rebre un número determinat d' exemplars de la mateixa y á insertar en las sevas páginas tot lo oficial y de general interés.

Hem llansat al públich la idea. Als Sindicats y agricultors en general toca recullirla.

¿Pot haverhi *aguinaldo* més escayent per un verdader ayment de la agricultura? ¡Bon any seria per la associació y la propaganda la seva amiga inseparable!

CONFERENCIA DEL SR. MESTRE

Objecte y utilitat d' aquestas conferencias

Tots sabeu, amichs agricultors, el motiu pel qual ens havem reunit en aquesta vetllada, que es per inaugurar las conferencias agrícolas que 'l Sr. Ministre d' Instrucció pública en Decret del 4 d' Octubre d' aquest any, s' ha servit agregar á las escolas nocturnas d' adults. Diu així l' esmentat Decret en la seva part dispositiva: «En tots els pobles se procurarà associar á la ensenyansa en la classe nocturna d' adults á las personas de notoria cultura, com metjes, advocats, farmacéutichs, agrónoms y demás personas que s' hagin distingit en algún ram de coneixements, las quals donarán breus conferencias duran la última mitja hora de classe.—Las ensenyansas serán prácticas, intensament *educativas*, ab aplicació als problemas y qüestions de la vida».

Com veyeu se tracta d' instruirvos y educarvos en las cosas més necessarias á la vida, com son per vosaltres y casi bé per tothom las agrícolas; ben tontos serian que no us volguessiu aprofitar d' una cosa que tant pot contribuir á aixecar vostre nivell intel·lectual y ser més homés, més agricultors, y que tingueu algun dinerot més en la butxaca.

Las conferencias com á medi d' instrucció y educació son un gran bé y basta per probarho citar l'

exemple de Dinamarca, ahont en cada poble hi ha un saló en que hi caben 500 personas, destinat á reunions y conferencias. En ell se reuneixen en la vetlla las familias per ohir als conferenciants, entre 'ls quals no hi faltan diputats y personas influyents, la majoria de las quals son agricultors ó d' alguna manera están relacionats ab la agricultura: allí es ahont el poble adquireix hàbits socials y apren á progressar en son ofici. Cal sapiguer que 'l producte de cereals y tubércols s' ha triplicat ab el cultiu racional, y es el país que á proporció te més bestia y son las sevas lleterias las millors del mon, no havent tampoch descuidat la cria dels tocinos, gallinas y altres animals doméstichs dels que 'n treuen grans ganancias.

Lo que acabeu de sentir de Dinamarca y us podria confirmar ab altres exemples de nacions adelantadas, us ensenya que també vosaltres podriau obtenir més abundats cullitas de vostres camps, si 'ls cultivessiu d' un modo més racional, si entressiu en las verdaresas vias del progrés agrícol, si en una paraula us eduquessiu y instruissiu, que es el fi pel qual se us donan aquestas conferencias.

Perque us sian d' estímul desde 'l principi us fare veure en aquesta primera conferencia la excelencia de la agricultura pel seu origen, per lo que 'n han dit els grans homes y la consideració que ha merescut als pobles treballadors y adelantats.

Antiquitat de la agricultura

L' origen del art agrícol es precis buscarlo en el mateix bressol del género humá; en la primera página del mon allí trobarém escrita la agricultura, treballant la terra, encara que sens fatiga, l' home ignocent; de modo que 'l treball de la terra antes de ser un castich, fou una condició de ditxa, de dignitat, y un noble y necessari empleu de facultats y forsas humanas, donchs com diu Job, agricultor de la Idumea, «l' home ha nascut pera treballar com l' aucell pera volar». Axís es que 'l primer treball imposat al home per Deu fou 'l treball del camp, fou la agricultura, y en alguns pobles de la antiquitat se donava á la agricultura un origen diví, dihent que l' art d' alimentar als homes havia vingut del Cel, y que 'l mateix Deu l' havia ensenyat. Y no es molt extrany ho pensessin axí, si 's considera que la humanitat tota es deutora al agricultor. Ell es qui roba diguemho aixís, á la terra la sava de vida que conté en son sí; al agricultor es á qui deu la humanitat lo que 'ls Llibres Sants anomenan admirablement *fortalesa del pa, l' oli de la alegría* y l' altre licor del que la Sagrada Escripura no ha tingut inconvenient en dir que 's fet per alegrar el cor del home, *el vi: el pa, l' oli y 'l vi, ó sia la vida*; tot aixó 's deu á la agricultura, al auster y digne terrassá, per medi del qual alimenta Deu á la humanitat entera.

Judici dels sabis

D' aquí que 'ls més grans homes s' hagin sentit atrets per aquesta art noble y la hagin ponderada de moltras maneras, no faltant quins la han cantada en sos versos, com ho aneu á veure.

Dupauloup, Bisbe d' Orleans, gran pedagogo y que fou mestre de mestres diu: «La agricultura es

una noble y fecunda ocupació, que val certament més que la ociositat y nulitat en que tan joves richs passen la vida» per lo qual la havem d' estimar més, puig es beneficosa pel cos y per la ánima, y ab ella es poden alternar els més bells y interessants estudis.

«La obra més meritoria, diu Zoroastro, es treballar bé 'l seu camp»; y las lleys de la antiga Roma deyan que 'l home devia ser agricultor ó soldat. «Agricultura y remadaria son els dos pits del Estat» escribia 'l gran Sully.

Ab necessitar de la agricultura totas las arts y industrias, ella pot subsistir per sí sola. Axís ho diu Filongieri: «Tota prosperitat que no estigui basada en la agricultura es precaria; y tota riquesa que no procedeixi del terror es insegura».

¿Voleu més? Donchs el cultiu de la terra es fonament del honor y de la virtut; el verdader manantial del bé públich y privat; al pas que l' abandono de la vida rural y la deserció del camp es una plaga social, un gran error económic, quals consecuencias pesarán terriblement sobre las nacions; «es un mal social, nacional y moral», com ho afirma el Cardenal Bourret.

No es necessari prosseguir pera deixar sentat lo que pensan els homes sabis sobre agricultura, que també ha sigut cantada per poetas com Virgili, qui suspirava per la vista del camp, Fray Lluís de León y en nostres dias el malaguanyat Gabriel Galán. Ya veyeu si val la agricultura en la apreciació dels homes eminentes.

Apreci dels pobles

¿Y 'ls pobles quin cas n' han fet, com han considerat la agricultura? Comensant pels hebreos entre 'ls quals era la agricultura l' art més honrat, y foren agricultors els fills d' Adan y 'ls patriarcas, aquells homes tan senzills y tan grans en mitj dels seus camps y ramats, veyem en las historias que 'ls més antichs pobles, caldeos, egipcis y romans eran agricultors, fent la antiquitat gran aprecí de la agricultura, fonament de la mateixa vida humana y dida de la humanitat.

La aixada, la arada, la faus y demás instruments de conreu han sigut y serán sempre honrats y venerats en tots els paissos que aman lo que deu amarse, y la mateixa filosofia, Historia y Poesia vindrán en son auxili, ponderant y exaltant la agricultura com mereix ser ponderada y enaltida.

May han arribat á un relatiu grau de prosperitat els pobles que no han protegit la agricultura, antes no hi ha senyal més certa d' anar mal governada una nació que 'l ser desangrada la agricultura, pobres els pagesos y richs els polítichs.

El comer mateix y la industria per floreixer, per prosperar necessitan de la agricultura, que constitueix la sua base. ¿Perqué 'l comer d' Holanda per exemple passa pel millor del mon? Per estar fonamentat en la agricultura; allí 'ls richs y intel·ligents fan politica agrícol, son diputats; els capitalistas son agricultors, com deuen serne, per evitar l' excés del industrialisme y la emigració del camp, puig que las ciutats son com fossas que devoran y

BUTLLETÍ DE ASSOCIACIONS

SUPLEMENT AL NÚM. 5 DE "LA PAGESIA CRISTIANA"

EL SINDICAT DE LLORET DE MAR

El dia 4 doná una conferencia en dit Sindicat don Manuel Barnadas de Camprodón, sobre las trumfas qu' es la seva especialitat que li ha valgut el renom de que justament gosa. Ne donarém un extracte tant reduhit y complert com sia possible.

Segons el Sr. Barnadas, cada varletat de trumfas no te de vida més que de 40 á 50 anys per lo qual es precis referla trayent novas varietats de gra.

El fruyt que produheix la flor de la trumfa qu' es com una baleta quant es ben madur se desfá pera trauren la grana, la que 's deixa secar y 's serva pera sembrarla en arol com las granas de tomata. Pera que no surti 'l planter massa espés se barreja la grana pera sembrarla, ab deu vegadas més de sorreta ó terra fina. Quant el planter te 3 ó 4 centimetres se trasplanta y 's fa en fileras y se li dona 'ls conreus com las demes trumferas. Se fa l' operació ab un trasplantador ó cullera ab lo panet de terra de las arrels. Al primer any fa uns tubérculs com nissos ó cigrons, els quals se recullen y guardan com son tant delicats que no tinguin massa humitat ni massa sequedat. Se plantan á son temps y la cullita del segon any ja dona uns tubérculs com ous de colom y se fa lo mateix y al tercer any son ja mes grossos. Allavors ja pot comensarse la tria ó selecció porque 's van formant diferentas varietats de trumfas. Se van sembrant separadament. La cullita del tercer any ja pot sembrarse á brassos. Al quint any las blancas y al sisé any las demes varietats ja quedan determinadas ab llurs characters especifichs. Durant aquestos primers anys fins que estan ja ben formadas las varietats els tubérculs cambian molt de color y de forma.

Si se desitja que 'l tamany dels tubérculs sia 'l major se fan á trossos, tallantlos de dalt á baix y deixant en cada tros lo mes gros possible, dos ó tres ulls; plantantlos enters els dona en major número pro no tant grossos.

La sembra ó plantació de la trumfa vol que 'l terrer sia treballat fondo que sia la terra ben afemada. Se pot fer á sots y á solchs á distancia d' uns 25 centimetres d' una planta á l' altre y de 45 á 50 centimetres de solch á solch.

Respecte al bolado groch que 's reb la sement de Fransa y s' hi envía la cullita primerenca creu que caldría fer la sement al nostre pays pera emanciparnos del extranger, per lo qual fins podria sembrarse com á esplet de tardor y luego fer la mateixa al Janer, y aixís fent dos cullitas l' any s' evitaria 'l grillament é inutilisació de la sement.

La cullita s' ha de conservar procurant que 'l tubercul no toqui á terra, tenintlo ben ayrejat y á las foscas, ben poch apilonat. Pera retardar el grillament aconsella trasbalsar las trumfas á cada lluna vella, afegint qu' ell no es «lluné» pro l' experiència li ha ensenyat aixó.

El Sindicat Agricol de Lloret de Mar ha resolt aprofitar las lliçons rebudas del Sr. Barnadas, fent experiència de las magníficas varietats d' aquest senyor y de la grana que va regalar al propi Sindicat.

* *

El Sindicat Agricol de Lloret de Mar, ha obtingut de la Direcció general d' Agricultura, llevor de las següents varietats de blat, qu' ha distribuít als socis pera assaigs: Pietti (italiá) Fucench (id.) dur de Medeah, Blancal de Vules (Valenciá), Montjuich (barceloní), Llenda superior Macolo (Jerez) Alonso ó Faufarson (Jerez) Almonquili (Valencia) Caspi (Tarragona) y ademes una varietat d' Ordi pelat. També 'ls socis de dit Sindicat assatjarán las trumfas Barnadas de Camprodón, varietats: Triumfo Barnadas, Institut Sant Isidro, Cambras A. del Ampurdá, Palafragell, Llagostera, Cinquantina, Pintada, Rosa, Morada, Perfecta é Innomiscada, com y també grana de trumfa pera traure novas varietats.

El propi Sindicat ha sigut ademés á la Federació Agrícola Catalana Balear, per lo Consell de la mateixa en sessió del 6 del actual Novembre y la presidencia del propi Sindicat ha delegat al soci Dr. D. Joan Comas pera que 'ls representi en el sí de dit Consell.

El Comité Directiu del «Sindicat Agricol» de Lloret de Mar, ha aprobat la distribució mensual á tots els socis d' un exemplar de LA PAGESIA CRISTIANA. obrintse á dit efecte una suscripció voluntaria d' una pesseta anyal y de donatius. Al mateix temps enviará á eixa publicació els anuncis oficials y las noticias del Sindicat.

Aquest exemple que serveixi d' estimul als demés, y alashoras Deu sab el vol que pot péndre la nostra estimada publicació.

Sindicat Agricol de la Garrotxa

En el citat mes hi donaren conferencias els senyors Novellas y Corma, professors de la Cátedra Agrícola ambulat «Pere Grau», que foren escoltadas per més de 200 agricultors. Parlaren respectivament del análisis de terras y funcionament de las Caixas Rurals. Concorregueren al acte representants dels

Sindicats de Banyolas y de Castelló y bon número de propietaris delegats dels pobles convehins. Fou closa la sessió ab un interessant parlament del Sr. President donant las gracias al Srs. Conferenciants, representacions y concurrència y ab un altre no menos notable del Sr. Rector elogiant la obra de la «Cátedra Grau» y aplaudint la difusió de las Caixas Rurals.

Nostra enhorabona al Sindicat de Lladó y á la seva Junta que tan bona má mostra en portar á cap ja seva tasca.

SINDICAT DE BANYOLAS

El día 7 del propi Novembre tingué lloch una conferencia que doná lo Sr. President d' aquet Sindicat Sr. Miguel Ordís, sobre la *inoculació del nitró á las lleguminosas*.

Es aquest un sistem nou de procurar l' ázoe á las lleguminosas y al cereal que se sembra al darrera.

Per aixó mereix aplausos aquest Sindicat en volguer descobrir nous horitzons á la Agricultura, que molt ho necessita atés l' estat d' atrás y esterilitat en que 's troba.

EN LA CÁMARA DEL AMPURDÀ

En lo día 6 del corrent, don Ignaci Girona doná una notable conferencia sobre remadaría.

L' anàlisis quimich de les terres y 'l camp experimental del Sindicat agrícola de la Garrotxa (Lladó)

Conversa donada pel Professor D. Francisco Novellas de la Cátedra «Pera Grau» en la Sala d' aquella societat l' 11 de Novembre de enguany.

Es bon principi de práctica esperimental el triar per camp de probes la terra més pobra del terme per mor que l' experimentació tinga més relleu y eficacia.

Convé portar una contabilidad esmerada de tot lo que s' esmersa en el camp, mentres dura 'l cicle d' experiències; porque consistint l' adob raonable en donar á les terres lo que 'ls hi fa falta, mentres corri en armonia ab el factor económic l' última paraula de tota experiència no será pas el major rendiment absolut que pugam obtenir d' una planta segóns las lleys agronómicas, sino 'l major producte obtingut ab el menor gasto. Aquesta es la lley típica de tot cultiu remunerador, que podem conseguir després d'una serie de tanteigs.

Components de nostres terres deduits del anàlisis: Braument ricas en potassa; mitjanament nitrogenades; enormement pobres en áit fosfóric.

Adobs que 'ls hi convenen.—Requireixen superfosfats en abundor, mentres que sería perillós donalshi masses adobs nitrogenats; gayre bé 's pot prescindir dels potássichs.

Estat d' aquets elements ó llur assimilabilitat.—Aixó no 's pot establir *á priori*; el camp ha de ser el company inseparable del anàlisis; s' ha de adquirir aqueix coneixement á copia de probas. Ensajemhi una planta que exigexi molta potassa (la trumfa per

exemple) sense adobs potássichs y ella 'ns donará l' estat d' assimilació de la potassa que conté la terra, y per aqueix istil podem coneixer el dels demés components.

Condicions que han d' acompanyar als adobs.—S' ha de tenir comte en que cada planta consta d' elements que 'ls pren del ayre (ázoe, carbón etc.) quina composició es invariable, y 'n té que 'ls trau de la terra (cals, potassa, fosfor etc.) que es de composició variable.

Ademés hi ha diferents agents que tots influeixen á la seva manera formant el clima de cada localitat: la materia verda (part foliácea per exemple) se desenrotlla molt depressa en una localitat altament lluminosa; la proximitat de les montanyes, del mar, l' influencia de rius, estanys, la direcció dels vents dominants etc. obran d' una manera tant marcada, que 'ls resultats del camp no més serán ensenyanses pera la comarca hont radica.

Es dir que las condicions que han d' acompanyar al experiment ens las han de donar el clima y 'l terrenó. Ara es clar que la composició del clima es més precisa que no pas la de la terra, tant es així que aqueixa 's pot modificar y aquella no.

Dintre 'l terreno la cal hi juga un gran paper, encara que no sigui un element primordial, porque afavoreix la nitrificació.

Perque 'ns en fem carrech, el mateixos fems, sino 'ls hem deixat fermentar, poden ser verenos, mentres que transformats per la nitrificació son altament beneficiosos, y aquesta última no 's pot verificar sense 'l carbonat de cal.

El superfosfat ne te per esmenar aquesta mena de terrenos, donchs ab acit fosfóric y cal se milloran aquellas terras mancadas de tant preciós element.

Associacions d' adobs y incompatibilitats.—Els nitrats no 's poden barrejar ab els superfosfats porque destruirían els teixits de les plantes.

Y 'l sulfat amónich descompost per les materies alcalines també es contrari á les plantes pe 'ls lleixius que 's poden congriar; no convé, donchs, barrejarlo ab la cal.

Resum.—En síntesis precisa per les nostres terres:

- 1.er Donárleshi molt superfosfat.
- 2.^{on} Els nitrats no més quant la planta 'ls demani, quant observem clapes grogues en els explets.
- 3.er Els adobs potássichs s' hi tirarán solsament per no deixar desatesa la lley del *minimum*, es dir. per acompanyar els superfosfats y mantenir en equilibri la dossis que avuy ja te la terra.

Pro tenint en comte que 'ls adobs de acció pausada ó lenta son els més recomenables, millor que 'l us dels superfosfats aconsellarem l' empleu de *fosfats naturals y fems*.

Tals son els principis que la ciencia prescriu, y d' ací endavant, si á Deu plau, el camp d' experiències acabarà d' aclarir.

Lladó, Novembre de 1906.

PUNTS DE VENTA Y SUCRIPCIÓ

Girona.—En la administració d' aquesta Revista, Argentaria, 26 Llibreria, y en lo *Centre Moral*.—Figueras.—Ll. Miegerville, Palau, 39.—Olot.—Joan Autiga, S. Esteve, 19, llibreria; y Juan Bonet, llibreria.—Banyolas.—Antoni Rigau, rellotjer; Pere Boixó.—Perelada.—Bonaventura Bonal, farmacia.—S. Jordi Desvalls.—Joseph Batlle, pagés.—Tarragona.—Francisco Rigau, baixada Misericordia, 14.—Manlleu (Vich).—Ramón de Madirolas.

destrueixen la especie humana, y es l'urbanisme un agravant de la qüestió social.

Y lo que hem dit d' Holanda, ho tindria que repetir de Dinamarca, Bèlgica y altres nacions que van á la devantera del progrés agrícola. Aquet es l'apreci que fan tots aquets pobles de la agricultura, perque tenen ben entés que sempre y quan amin la agricultura las personas d' inteligencia preclara y acaudaladas, se farán miracles de regeneració; pero mal anirém mentres se dediquin al camp no més els pobres y 'ls tontos.

Amor al camp

Faltan al seu deber y á la seva elevada missió 'ls propietaris que ademés de no viurer en las suas fincas, retiran de la agricultura els seus capitals y inteligencia, cuidantse sols de cobrar els arrendaments y part dels fruits, perque, com diu Villermes, es cosa justa que 'ls propietaris residixin en las suas possessions y propietats y emplein en ellas els seus capitals y talents. No fugís del treball del camp llegim en els Llibres Sagrats, com creat que fou per l' Altíssim; es el primer treball imposat y ensenyat pel mateix Deu á nostres primers pares, de modo que la agricultura no pot tenir origen més elevat, siguent ella un dels principals auxilis pera la felicitat y prosperitat present y venidera, segons el judici dels sabis y comú sentir dels pobles civilisats.

Y no son tan sols els bens temporals els que guanyan ab el foment de la agricultura, sino que també ho fan els morals ó del ànima, puig com diu Delille «la vida agrícola es essencialment moralisadora y origen del amor á la patria y qui estima 'l camp fa estimar la virtut».

Per aixó no 'ns havem de contentar en professar gran amor al camp; havém també de procurar excitarlo en els demés, persuadits de que fem una obra de doble benefici social, que es á lo que tendeixen aquestas conferencias. La causa de no amar el camp alguns es no voler instruirse, per la falsa persuasió de que ja no necessitan aprendre. Donchs sapigan aquestos tals que no es tan fácil com creuen l' ofici de pagés, el qual te necessitat de molta observació y molt discerniment per adoptar las prácticas y cultius per que resulten remuneradors; no ha de ser rutinari, per que 'l rutinari no s' aprofita dels avensos del dia, pero tampoch s' ha de llansar á introduhir innovacions sols per haverlas sentit á dir ó 'llegidas en un periódich; ha de fer ensaïts per assegurar-se del resultat de las mateixas.

Desenrotllar donchs l' esperit agrícola y l' esperit d' associació en vosaltres y en els demés es lo que 'ns convé; fer amar al camp y á la agricultura perque cessi la deserció dels propietaris de las suas fincas, que en mal hora abandonaren, fentlas estérils per falta de capitals y inteligencia en els masobers, qui en unió dels amos devían explotarlas.

¡Viurer en el camp! ¿Hi há cosa més instintiva, més natural que amar el poble natal, el camp y la agricultura, las montanyas ab la seva frondositat, las fonts ab la seva eterna remor y frescura, las valls ombrívolas els pinars que voltejan la nostra casa? Com l' aucell ama 'l seu niu, com el marino desitja la platja, axís el pagés deu anhelar la casa payral, que

es son refugi. ciutadela y lloch de pau, de contents, y de tots els encants.

Els qui tenen el cor sa, la ànima pura y sensible 'l gust, sempre han amat la vida del camp.

Agricultura práctica

Fruitareda

Molt s' ha discutit si era millor cultivar els arbres fruiters al mitj de la horta entre las hortalissas ó tenirlos en lloch separat en un cantó d' ella; pero á horas d' ara la rahó y la experiencia están per la última solució.

Els fruiters, com á plantas més desenrotlladas y resistent, no necesistan del frequent riego de las hortalissas y aquesta excessiva y continuada humitat no hi ha dupte que 'ls es perjudicial particularment en terrers forts ó impermeables que retenen la aigua. A més el contínuo conreu que necessitan las hortalissas fet sobre tot ab instruments de punxa com la fanga y 'ls arpiots, es causa de trencar y fer mal bé las arrels dels arbres, que després pujan raquitihs ó be per causa de quedar aquellas nafradas y malferidas se gangrenan y contrauen una colla de malurias. Lo millor, per lo tant, es cultivar els fruiters separats, y la bondat de aquest sistema ben clar m' ho doná entendre una cantonada de fruiters, que conreuats separatament del tros destinat á hortalissas en una Rectoría, se desenrotllavan ab gran vigor y produhian fruit abundant; aixó si, necessita que se 'ls dongui abono de tant en quant, pero ¿qué no 'l necessita?

Previs aquets coneixements per encertar el millor sistema de criar els arbres, anem á veurer el modo senzill y económic ab que podrá tota casa de pagés procurarse una bona fruitareda.

Lo primer de tot se procurarà un bon planter, y aixó ho conseguirá de dos maneres: plantant en un cantó d' hort de regadiu borts dels que 's troban en el bosch, si es que 's tracta de parers, pomeras, cirerers, etc., els qui 's trobarán l' any vinent en estat de poderse empaltar, ó be sembrant llevors dels arbres cual planté 's desitja obtenir: el sistema de plantar rebrots d' arbres vells no es gaire recomenable. Els horticultors emplean el sistema de sembrar granas; el d' avivar borts no sempre 's té á ma, per qual motiu explicarem aquí 'ls dels horticultors com á mes comú, fugint d' aquelles minuciositats y exagerats cuidados que farían difícil la seva adopció á una casa de pagés.

Son tres las operacions preliminars hasta que 'l fruiter está en condicions de poderse plantar: sembra, trasplant y empeltació.

La sembra se farà per allí 'l Febrer ó Mars segons el clima, bastant, acarrear uns quants cabassos de sorra en un reonet d' hort ahont s'hi sembrará las granas no posanthi altre cuidado que el de procurar no hi falti humitat: se veurá com al cap de poch temps neixen las llevors magníficament y lo mateix succeirà ab els pinyols, sino que necessitan de mes temps,

y aquesta es la causa per la qual alguns prefereixen sembrarlos ja al recullir el fruit. Nosaltres hem obtingut ametllers de pinyol mollar per allà als 40 dies d'efectuada la sembra.

La segona operació ó del trasplant se verificará á la surtida del hivern del any següent y en ella 's pot seguir un procediment semblant al de plantar una hortalissa, per exemple la col, si be que cuidant que no quedin agomboladas las arrels y de que estiguin á deguda distancia, que en general será de mitj metre en cuadro.

Alli se verificará la empeltació, que si es d'escudet podrá tenir lloch l'any que ve, donchs basta que 'l fruiter sia del tamanyo d'una pluma d'escriure, y si es de pua quant l'arbre tingui la gruixaria corresponent que no pot ser menor que la del dit gros de la ma.

Al any següent de empeltat, l'arbre regularment se troba ja en condicions de poderse trasplantar al lloch definitiu ó fruiterar. Tinguis per endavant el terror ben roturat y oberts els clots que serán á poca diferencia de la grandaria d'un metre cúbich, y allí se trasporta l'arbre ab el major número d'arrels possibles, cuidant de posarlas en son estat natural ó estiradas, lo qual se conseguirá situant el fruiter sobre una bola de terra que s'haurá fet al centre del clot: las arrels malogradas será preferible tallarlas á fi d'evitar donguin origen á alguna malaltia.

A tot fruiter se li deu colocar un puntal, axís com es molt convenient posarli un canó foradat de canya que vagi de la arrel á la sepeficie del terreno per poderlo regar ab poca aigua durant las sequias del estiu, unich medi de lliurarlos d'una mort segura, com els hem salvat nosaltres moltes vegadas.

Encara l'estiu del any passat varem revifar una casia que ni siquiera brotava y tothom donava per morta, ab sols tirarli un canti d'aigua.

Després de plantada una fruitareda apenas si necessita altres cuidados culturals que 'ls ordinaris per mantenirho net d'herba y algún abono de tant en quant en la hivernada. Un medi economich y d'eficassos resultats es el d'obrir valls ab alguna arada de desfondo, paralelos á las filas d'arbres, y enterrarhi ramas de pi, boix ó brossa de bosch, barrejant ab la terra de cubrir una partida de superfosfat, potassa y guix ó sulfat de ferro en lloch del últim, si 'l terror fos calcinal.

Sombreros de castor	clase 1. ^a
> > >	> 2. ^a
Sombreros de lana	clase 1. ^a
> > >	> 2. ^a
Sombreros de felpa	clase superior
> >	felpa con casco de paja
Bonetes, Solideos, Casquetes, etc. etc.	
Sombreros para sacerdotes	

El llenguatge dels fets

Els fets també parlan. Vegin si diuen alguna cosa á nostres llegidors els que aném á extractar.

A Bèlgica M. Woeste actual Ministre d'Estat, preguntat per un periódista francès acerca la causa del triomf dels catòlics en las últimas eleccions respongué: després del acert en el legislar y en la gestió económica del Govern catòlich, que resulta molt á satisfacció dels belgas, jo entench que 'l triomf electoral es deu en gran part á haber canbiat nostre partit el nom de *conservador* pel de *catòlich*; aixó 'ns ha unit.

Ja saben, donchs, els catòlics enpanyols com ho han de fer per unir-se en la acció comú social.

Ja saben també els agricultors que marxarán més units baix el lema de *Creu y Arada*, que es la bandera que hem enlayrat nosaltres, que no pas prescindint de la Religió que 'ns fa á tots germans.

—El jutje municipal de Torremocha ha condemnat á Antoni Acevedo á un dia d'arrest, cinch pessetas de multa y costas, per blasfemo, en virtut de denuncia del Párroco.

La miserable y grossera costum de la blasfemia es una de las tacas més negras y repugnants de nostra corumpuda societat.

¡Quin bé farían las Autoritats que, recordantse de que son *ministres de Deu pel bé*, emprenguessen una seria campanya contra aquet nefande vici y 'l de la profanació de la festa!

Hasta que entenguin ser aquet el seu deber las Autoritats, no anirém de dret cap á la regeneració.

—Deya 'l P. Vicent devant de la assamblea de Párrocos y Agricultors á Saragossa:

«Fem tot lo que pugam per la difusió de la ensenyansa que en Espanya está completament descuidada; difundim las veritas catòlicas pera que tots las coneixin y difondimlas per medi de fullas volants, opúscols y sobretot valentnos de la lectura en la infancia».

—Un Párroco 'ns demana un paquet de sis *Pagesias Cristianas* pera propagar entre 'ls seus estimats feligresos y diu que espera prompte poder colocalne dotze. Aquet ha après la lliçó del P. Vicent.

HOTEL RESTAURANT PENINSULAR
(Antigua Fonda Sant Antoni)

PROGRES, 3
TELÉFONO, 66

Instalació completa d'electricitat

